

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران
مرکز پژوهش‌ها

اقتصاد

در یک درس

★ چرا بازارها خیلی خوب کار می‌کنند
و چرا می‌توانند بد جور شکست بخورند

جان کویگین

مترجم: زهرا تدین

اقتصاد در دو درس

چرا بازارها خیلی خوب کار می کنند
و
چرا می توانند بدجور شکست بخورند

جان کویگین

مترجم: زهرا تدین

سرشناسه	: کویگین، جان	Quiggin, John
عنوان و نام پدیدآور	: اقتصاد در دو درس: چرا بازارها خیلی خوب کار می‌کنند و چرا می‌توانند بدجور شکست بخورند؟ / نویسنده: جان کویگین / مترجم: زهرا تدین	
مشخصات نشر	: تهران: سبزان، ۱۴۰۲	
مشخصات ظاهری	: ۳۱۴ ص.	
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۷-۷۱۰-۱	
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا	
یادداشت	: عنوان اصلی: Economics in two lesson	
موضوع	: اقتصاد	
موضوع	: economics	
شناسه افزوده	: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، مرکز پژوهش‌ها	
شناسه افزوده	: تدین، زهرا، ۱۳۶۶ - مترجم	
رده بندی کنگره	: HB ۲۰ ۱۴۰۲ / د ۶۳ ب ۸۷	
رده بندی دیویی	: ۳۰۰	
شماره کتاب شناسی ملی	: ۹۸۷۴۴۰۰	
اطلاعات رکورد کتاب‌شناسی	: فیپا	

اقتصاد در دو درس

نویسنده: جان کویگین

مترجم: زهرا تدین

کاری از: اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، مرکز پژوهش‌ها

سخن آغازین: حسین سلاح‌ورزی

قیمت: ۴۰۰۰۰۰۰۰ ریال

تیراژ: ۴۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول، تابستان ۱۴۰۲

انتشارات: سبزان

چاپ و صحافی: کامیاب

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۱۷-۷۱۰-۱

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران
مرکز پژوهش‌ها

انتشارات سبزان

فهرست مطالب

۷	سخن آغازین
۹	سپاسگزاری
۱۱	مقدمه
۲۱	درس یکم؛ بخش اول، درس یک
۲۵	فصل اول؛ قیمت‌های بازار و هزینه‌های فرصت
۳۹	فصل دوم؛ بازارها، هزینه فرصت و تعادل
۵۵	فصل سوم؛ زمان، اطلاعات و عدم قطعیت
۶۹	درس یکم؛ بخش دوم، کاربردها
۷۳	فصل چهارم؛ درس یک: چگونه هزینه فرصت در بازارها کار میکند؟
۸۷	فصل پنجم؛ درس یک و سیاست اقتصادی
۱۱۱	فصل ششم؛ هزینه فرصت و بیرانگری
۱۲۵	درس دوم؛ بخش اول، هزینه‌های فرصت اجتماعی
۱۳۱	فصل هفتم؛ حقوق مالکیت و توزیع درآمد
۱۴۵	فصل هشتم؛ بیکاری
۱۶۳	فصل نهم؛ انحصار و شکست بازار
۱۸۵	فصل دهم؛ شکست بازار: اثرات جانبی و آلودگی
۲۰۱	فصل یازدهم؛ شکست بازار: اطلاعات، عدم قطعیت و بازارهای مالی
۲۲۱	درس دوم؛ بخش دوم، سیاست عمومی
۲۲۵	فصل دوازدهم؛ توزیع درآمد: پیش‌توزیع
۲۵۱	فصل سیزدهم؛ توزیع درآمد: بازتوزیع
۲۶۷	فصل چهاردهم؛ سیاستی برای اشتغال کامل
۲۸۳	فصل پانزدهم؛ انحصار و اقتصاد مختلط
۲۹۹	فصل شانزدهم؛ سیاست زیست‌محیطی
۳۱۳	نتیجه‌گیری

سخن آغازین

«اقتصاد در یک درس» نظریه‌ای از اقتصاددانی مطرح که دیگر از نام یک کتاب عبور کرده و با بیش از ۷۰ سال سن تبدیل به نسخه‌ای واحد و ماندگار در اقتصاد شده است. پاسخ دادن به «اقتصاد تک‌درس» و به چالش کشیدن آن ساده نیست؛ با این حال جان کویگین در این کتاب «اقتصاد در دو درس»، ما را از سادگی و قطعیت اقتصاد تک‌درس به سوی پیچیدگی و عدم قطعیت اقتصاد در دو درس می‌برد.

کتاب «اقتصاد در یک درس» از زمان نخستین چاپش به طور پیوسته منتشر شده و تا امروز بیش از یک میلیون نسخه به فروش رفته است. طرفداران هازلیت از این پیام استقبال کرده‌اند که مشکلات اقتصاد یک پاسخ ساده دارد و هر کس آن را با پیش فرض‌های ذهنی خود تطبیق می‌دهد. کویگین این پاسخ ساده را با کمی تغییر در عنوان انتخابی هازلیت یعنی، اقتصاد در یک درس ۱ شرح داده است.

به طور کلی، پاسخ ساده هازلیت این است که «بازارها را به حال خود رها کنید، همه چیز خوب خواهد شد.» به باور کویگین، هازلیت در جاهایی درست و در جاهایی نادرست می‌گوید. درس یگانه هازلیت، امروز نیز کاربردی است، هرچند تا به امروز توسط هیچ‌یک از مدافعان بازار آزاد که می‌توان از آنها به عنوان اقتصاددانان در یک درس نیز نام برد بسط و توسعه نیافته است. در حقیقت، به دلیل اینکه در زمان نوشتن کتاب اقتصاد در یک درس حمایت‌ها از تفکر بازار آزاد، فروکش کرده بود، هازلیت این موضوع را نسبت به سایر مدافعان

بازار آزاد ساده‌تر و هوشمندانه‌تر ارائه کرد.

کویگین باور دارد پاسخ به مسائل اقتصاد همیشه آن‌قدرها هم ساده نیست که بتوان نسخه‌ای واحد برایشان پیچید؛ اگر چنین بود پس دیگر نباید خبری از بحران، رکود، بیکاری و دیگر مشکلات اقتصاد می‌بود چراکه اقتصاد تک‌درس هازلایت به سادگی برای این مشکلات راه‌حل ارائه می‌داد. البته او بر درستی و کارآمدی اقتصاد در یک درس تأکید می‌کند اما باور دارد این درس همیشه کافی نیست و گاه باید به سراغ درس دوم رفت و در این مسیر به مفاهیم گمشده در درس اول مانند هزینه فرصت، عدم قطعیت و اثرات جانبی می‌پردازد. او بر این باور است که گاهی برای بررسی و یافتن راه‌حل مسائل اقتصادی باید فراتر از اقتصاد رفت و گریزی به سیاست و اجتماع زد. این گریز مستلزم آن است که از جزمیت اقتصاد تک‌درس عبور کنیم و به سراغ درس دوم برویم.

دو درس دشوارتر از یک درس است چراکه به باور نویسنده فکر کردن به دو درس مستلزم هزینه است: ما نه تاب تحمل قطعیت جزمی یک درس اقتصاد را داریم و نه می‌توانیم این فرض واکنشی را مطرح کنیم که هر مشکل اقتصادی می‌تواند با فعالیت دولت حل شود. در بسیاری موارد پاسخ درست، متغیر و دربردارنده ترکیب پیچیده‌ای از نیروهای بازار و سیاست‌گذاری دولت است. با این حال، دو درسی که در این کتاب آمده ارائه‌دهنده چارچوبی است که در آن مشکلات سیاست‌گذاری اقتصادی را به شکلی سودمند مورد توجه قرار می‌دهد. شاید زمان آن رسیده که «اقتصاد در دو درس» را نه تنها در قفسه کتابخانه در کنار کتاب «اقتصاد در یک درس» داشته باشیم که در ذهن نیز راه را برای درس دوم باز کنیم.

حسین سلاح‌ورزی

رئیس اتاق ایران

سیاسگزاری

ایده این کتاب را در سال ۲۰۱۱ ناشر من در انتشارات دانشگاه پرینستون، ست دیچیک، پیشنهاد داد و مدیر وقت انتشارات، پیترو داگرتی نیز من را به نوشتنش تشویق کرد. مانند بسیاری از کتاب‌ها، نوشتن این کتاب هم مدت‌ها طول کشید؛ طوری که ست و پیترو دیگر از این انتشارات رفتند و سرانجام من به ایده‌هایم نظم دادم. سارا کارو که پروژه را در سال ۲۰۱۶ انتخاب کرد تشویقم کرد و دلگرمی که به آن نیاز داشتم را به من داد تا بتوانم پیش‌نویس‌های جداگانه خود را به نسخه منسجم و نهایی تبدیل کنم. از سارا، ست و پیترو ممنونم که باعث شدند این کتاب به تحقیق پیوندد. همچنین قدردان تیم تولید و بازاریابی انتشارات دانشگاه پرینستون هستم؛ باب بتندروف، جیل هریس، دیمتری کارتنیکوف، حنا پل، استفانی روژاس، ژولی شاوان و کارن ورد؛ کار آنها موجب شد دست‌نویس من تبدیل به یک کتاب شود.

از راجر بک‌هاوس و دیگر خواننده ناشناس انتشارات دانشگاه پرینستون برای پاسخ مشتاقانه‌شان به کتاب و پیشنهادشان برای بهبود آن ممنونم. نظرات ارزشمند و بازخوردهای مثبتی نیز از همکاران دانشگاهیم؛ مکس کوردن، سیمون گرنٹ، جیکوب هاگر، راجا جونانکار و فلاویو منزس دریافت کردم.

علاوه بر این منابع سنتی بازخورد، بخش‌هایی از کتاب را در بلاگ شخصی‌ام johnquiggin.com و بلاگ گروه دانشگاهی crookedtimber.org قرار دادم. واکنش‌های بسیار مفیدی دریافت کردم که برخی از آنها با نام‌های مستعار بودند و مطمئنم که برخی از آنها را از قلم

انداخته‌ام. جدا از این، از «آنارکو»^۱، «آنارسیس»^۲، راب بنکس، استیفن بارتوس، جیم برچ، گریم برد، مارک بردی، «سی سی سی»^۳، «سی تی دی»^۴، «سروانتس»^۵، هری کلارک، پل دیویس، «دی سی آ»^۶، تیم دایموند، کنی اسوارن، جف ادواوز، «اکوالیتوس»^۷، مارک فورلان، کریستین هیسمایر، مایک هاینس، نیکولاس هاینس، نایجل هارلن، سباستین هورسکلواو، هوبرت هوران، هوگو، «آیکون کلاست»^۸، «جی-دی»^۹، والر کی، «کشاو»^{۱۰}، ایان کیرکگارد، «ال اف سی»^{۱۱}، پیتر لودمان، گرگ مک کنزی، رابرت مرکل، زو میتن، «نستی وومن»^{۱۲}، مارک نلسون، «نیوتاونیان»^{۱۳}، پیتر تی، گرگ پیوس، «پلاس ماترو»^{۱۴}، کوئینتین رینولدز، «ریچی ریچ»^{۱۵}، دیوید ریچاردسون، جی. برندن رایبسون، «ساندویچ من»^{۱۶}، اسکات. پی سیمون، متیو مدبرگ، اسمیت، «استوستوستو»^{۱۷}، «تاباسکو»^{۱۸}، رابرت وینو، بروس وایلدر، جیمز ویمبرلی ممنونم و از کسانی که نامشان را از قلم انداختم، عذرخواهی می‌کنم.

از سه خواننده تشکر ویژه می‌کنم. همکار قدیمی ام دیوید آدامسون که برای همه فصل‌ها نظراتی داد. مایک هوبن کتاب را دقیق خواند و پیوندهای مفیدی در ارتباط با انتقاداتش از لیبرتاریسم معرفی کرد <http://critiques.us>. مهم‌تر از همه، همسر و همکار عزیزم، نانسی والاس که هم ویراستار و هم خواننده منتقد این کتاب بود؛ او با رفع بسیاری از اشکالات من را از ورود به بحث‌های بیهوده بازداشت. بدون عشق و حمایتش، هرگز نمی‌توانستم کتاب را تمام کنم.

۱ Anarcho
 ۲ Anarcissie
 ۳ ccc
 ۴ CDT
 ۵ Cervantes
 ۶ DCA
 ۷ Equalitus
 ۸ Ikonoclast
 ۹ J-D
 ۱۰ Keshav
 ۱۱ LFC
 ۱۲ Nastywoman
 ۱۳ Newtownian
 ۱۴ Plasmaatron
 ۱۵ Richie Rich
 ۱۶ Sandwichman
 ۱۷ stostosto
 ۱۸ Tabasco

مقدمه

اخلاق: برای فهم اقتصاد نه تنها نیازمند دانستن اصول هستید که باید جزئیات و ظرایف را نیز بدانید. داروین جزئیات و ظرایف را دنبال می‌کند. زمانی که فردی از «اقتصاد در یک درس» می‌گوید، توصیه من این است: بازگشت به درس دوم.
 - پل ساموئلسون؛ برآشتن یک زندگی دلپذیر با مالیه مدرن، مرور سالانه اقتصاد مالی، جلد ۱، صفحه ۰۳.

این کتاب همان‌گونه که عنوانش نشان می‌دهد، پاسخی است به کتاب اقتصاد در یک درس^۱ هنری هازلیت^۲؛ دفاعیه‌ای از اقتصاد بازار آزاد که نخستین بار در سال ۱۹۴۶ منتشر شد. اما چرا با وجود اینکه هر روز کتاب‌های اقتصادی جدیدی منتشر می‌شوند باید به یک کتاب هفتاد ساله پاسخ داد؟ چرا دو درس به جای یک درس؟ و هزینه فرصت در کجای همه این‌ها قرار دارد؟

پرسش نخست به طور اتفاقی زمانی ایجاد شد که ست دیچیک^۳، ناشر من در انتشارات دانشگاه پرینستون، این پروژه را پیشنهاد داد. معلوم شد که اقتصاد در یک درس از زمان نخستین چاپش به طور پیوسته منتشر شده و تا امروز بیش از یک میلیون نسخه به فروش رفته است.

^۱ Paul Samuelson, An Enjoyable Life Puzzling Over Modern Finance Theory, Annual Review of Financial Economics,

Vol. ۱, p. ۳۰

^۲ Economics in One Lesson

^۳ Henry Hazlitt

^۴ Seth Ditchik

«اقتصاد در یک درس»: نظریه‌ای از اقتصاددانی مطرح که دیگر از نام یک کتاب عبور کرده و با بیش از ۷۰ سال سن تبدیل به نسخه‌ای واحد و ماندگار در اقتصاد شده است. پاسخ دادن به «اقتصاد تک درس» و به چالش کشیدن آن ساده نیست؛ با این حال جان کویگین در این کتاب ما را از سادگی و قطعیت اقتصاد تک درس به سوی پیچیدگی و عدم قطعیت اقتصاد در دو درس می‌برد.

کویگین باور دارد پاسخ به مسائل اقتصاد همیشه آنقدرها هم ساده نیست که بتوان نسخه‌ای واحد برایشان پیچید؛ اگر چنین بود پس دیگر نباید خبری از بحران، رکود، بیکاری، و دیگر مشکلات اقتصاد باشد چرا که اقتصاد تک درس هنری هازلایت به سادگی برای این مشکلات راه‌حل ارائه می‌دهد. البته او بر درستی و کارآمدی اقتصاد در یک درس تاکید می‌کند اما باور دارد این درس همیشه کافی نیست و گاه باید به سراغ درس دوم رفت و در این مسیر به مفاهیم گمشده در درس اول مانند هزینه فرصت، عدم قطعیت و اثرات جانبی می‌پردازد. او بر این باور است که گاهی برای بررسی و یافتن راه‌حل مسائل اقتصادی باید فراتر از اقتصاد رفت و گریزی به سیاست و اجتماع زد. این گریز مستلزم آن است که از جزمیت اقتصاد تک درس عبور کنیم و به سراغ درس دوم برویم.

شاید زمان آن رسیده که نه تنها در قفسه کتابخانه در کنار کتاب اقتصاد در یک درس، اقتصاد در دو درس را نیز داشته باشیم که در ذهن نیز راه را برای درس دوم باز کنیم.

انتشارات بزن

ISBN: 978-600-117-710-1

9 786001 177101

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران

مرکز پژوهش‌ها